

Projekat Živeti zajedno

Opšti podaci o nastavnoj jedinici	
Predmet	Građansko vaspitanje
Naziv nastavne jedinice	Prava deteta u uslovima nasilja u porodici
Razred	II
Autor nastavne jedinice	Drašković Mirjana
Škola	Tehnička škola Užice
Tip časa	Obrada
Nastavne metode	Dijaloška
Oblici rada	Frontalni, grupni
Ciljevi (ukratko navesti ciljeve koji se žele postići navedenim aktivnostima)	Cilj je da učenici sagledaju ulogu i mogućnosti državnih i nevladinih organizacija u našoj zemlji, da pomognu kada se krši Konvencija o pravima deteta (član 5,6,7,18,19,34).
Ishodi (taksativno navesti kakve ishode očekujemo posle navedenih aktivnosti, tj. šta će učenici/svojiti/razumeti/osvestiti/uraditi posle aktivnosti)	<ul style="list-style-type: none"> - Sticanje znanja o oblicima zanemarivanja i zlostavljanja - Razvijanje osetljivosti za situacije kada su ugrožena prava deteta (član 5,6,7,19,34) - Davanje informacija učenicima o institucijama i organizacijama kojima se mogu obratiti u slučaju potrebe za zaštitom od zlostavljanja i zanemarivanja
Tok časa (navesti scenario nastavne jedinice, tj. uvodne, centralne i završne aktivnosti. Odrediti i orijentacioni vremenski okvir za aktivnosti – navesti trajanje aktivnosti u minutima)	<p>Prvi korak (5 minuta): Nastavnik čita priču o detinjstvu i porodici jedne devojčice:</p> <p><i>„Kada sam imala 15 godina našla sam se u oblasti crvenih fenjera u mom gradu. Izgleda da sam bila dovoljno privlačna pošto je jedan čovek zaustavio auto i pitao da li želim da pođem sa njim?U to vreme odbila sam a on mi je rekao da sam na pogrešnom mestu.</i></p> <p><i>Moji roditelji su se razveli, a onda je majka upoznala mog očuha.Sa očuhom sam se dobro slagala.Majka me je tukla, iz nekog razloga uvek je bila ljuta na mene i nazivala me ružnim imenima.Kada joj ne bi pošlo za rukom da me pretuče smejala sam joj se, a ona je svoj bes iskaljivala na bratu i očuhu. Oni su bili na mojoj strani.</i></p> <p><i>Tek pre nekoliko godina saznala sam od tetke da me majka nikada nije prihvatila kao devojčicu zato što je želela dečaka. Ne znam kako neko, ako se toliko muči da ostane u drugom stanju zato što je želeo dete, kada vidi da je devojčica ne može to da prihvati i kaže da je dobio sina.Ne volim da se setim kuće mojih roditelja jer sam imala teško detinjstvo.</i></p> <p><i>Drugarice nisam smela da dovodim kući. Mogle su da dođu samo dve za moj rođendan i morale smo da budemo tihe i da ne pravimo buku.</i></p> <p><i>Gosti za moj rođendan su bile uglavnom mamine kolege.Tako su izgledale moje proslave rođendana, koje mi ništa nisu značile, a majku je iznenađivalo što mi je bilo dosadno.Sedela bih u svojoj sobi sve dok gosti ne odu i tada shvatala da mojoj majci nije stalo do mene ili da se brine o meni samo zato što mora.Nikada nisam osetila njenu ljubav.</i></p> <p><i>Jednom smo se posvađale oko 8 sati ujutru oko škole ili hrane, i nesećam se više, u svakom slučaju ništa važno.Dosadilo joj je i izbacila me je napolje.</i></p> <p><i>Tada sam imala 15 godina.Ne znam da li sam postala prostitutka iz osvete prema majci ili prema muškarcima. Prema majci zato što me nije dovoljno volela i zato što me je izbacila, a prema muškarcima zbog onoga što mi je ujak uradio kada sam imala 12 godina. Ujak me je tada silovao i kada se toga setim sve što želim je da se osvetim muškarcima.</i></p>

	<p>Drugi korak (30 minuta): Posle saslušane priče kroz neposredan razgovor i diskusiju učenici iskazuju svoje utiske o priči, navode primere nasilja i kršenja prava deteta u porodici u ovoj priči i analiziraju ko krši prava:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kako devojčica opisuje svoje detinjstvo? - Koje vrste nasilja je je doživela devojčica iz priče? - Koja su prava prekršena? Pronaći u Konvenciji i navesti koja je to situacija u priči. - Ko krši prava? - Da li postoji posebna geografska, socijalna, obrazovna, nacionalna i druga specifičnost koja bi ukazala na žrtvu, počinioca i porodicu u smislu seksualnog zlostavljanja deteta? - Da li su marginizovane društvene grupe pod posebnim rizikom da im se zlostavljanje dogodi (od većinskih grupa)? <p>Prilikom razgovora sa učenicima nastavnik/ca na poster - papiru/tabli zapisuje koja su detetova prava prekršena. Učenici u toku rada koriste kao prilog Konvenciju o pravima deteta i Prilog br.1, Zakon o porodici.</p> <p><i>Napomena 1.</i> Prilikom davanja povretne informacije, nastavnik može ukazati na činjenicu da nasilje u porodici (naročito kada je žena u pitanju) može da bude "opravdano" od strane okoline. Naime, tradicionalni milje je takav da se na nasilje gleda kao na "porodičnu stvar" u koju se ne treba mešati (ni prijavljivati), a da se na žrtve nasilja gleda kao na "krivce", #same su krive šro im se to događa, vole da budu žrtve, zašto same ne reaguju i trpe..." ("okrivi žrtvu") (Prilog broj 3 za nastavnike o razumevanju opasnosti koja pretil kada zrtvu krivimo za njen los položaj).</p> <p>Učenicima reći da je sada zakonska obaveza da nasilje prijavi svako ko ima saznanje da se nasilje vrši.</p> <p><i>Napomena 2:</i> Postoji mogućnost da učenici pokrenu pitanje incesta-silovanja, sa namerom da se detaljnije bave tim problemom. Bilo bi bolje ovo pitanje ostaviti za neki naredni zaseban čas, kada bi se, ako je potrebno, detaljno posvetili ovom problemu. Takođe bi bilo dobro ako bi tom času prisustvovao i pomagao u realizaciji neko ko se bavi ovim problemom i poznaje ga (npr. neko iz tima koji se bavi nasiljem u porodici-incestom, Centra za socijalni rad, organizacija koje se bave tim pitanjima,...).</p> <p>Treći korak (10 minuta): U ovom koraku nastavnik/ca polazi od informacije koju dobija od učenika: da li znaju i koliko znaju za institucije i organizacije kojima se mogu obratiti za pomoć (savetodavnu, pravnu, psihološku), u slučajevima da im se krše prava u porodici ili da dožive nasilje.</p> <p>Nastavnik će učenicima podeliti Prilog br.2.</p>
<p>Elementi interkulturalnosti u nastavnoj jedinici (detaljno navesti šta su sve elementi koji ukazuju na različitost i uvažavanje različitosti u određenoj nastavnoj jedinici, na koje sve načine nastavna jedinica podstiče učenike da razmišljaju o različitostima i da se decentriraju iz svoje tačke gledišta)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Upčavanje situacija kršenja prava deteta, povezivanje sa Konvencijom; - Decentracija – razmišljanje o deci koja su izložena nasilju o problemima sa kojima se ona suočavaju, domino-efektu kod slučajeva nasilja nad decom; uočavanje marginalizacije. - Kršenje prava deteta je prisutno u svim kulturama, podnebljima, religijama, narodima, društvenim slojevima. - Stepem kršenja prava deteta je veći kod manje obrazovanih naroda

	<p>i manje razvijenih zemalja.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Internacionalni karakter organizacija koje se bave zaštitom prava deteta. - Upoznavanje sa Zakonom i zaštitom dece žrtava nasilja.
<p>Materijal (taksativno navesti materijale koji se koriste za realizaciju nastavne jedinice, a primerak svakog materijala dostaviti u prilogu).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Poster-papir - Flomaster - Prilog za učenike: Prilog: Konvencija o pravima deteta <p>Prilog br.1: Porodični zakon-odlomak:</p> <p style="text-align: center;">Zaštita od nasilja u porodici Nasilje u porodici Član 197.</p> <p>(1) Nasilje u porodici u smislu ovog zakona, jeste ponašanje kojim jedan član porodice ugrožava telesni integritet, duševno zdravlje ili spokojstvo drugog člana porodice.</p> <p>(2) Nasiljem u porodici, u smislu stava 1. ovog člana, smatra se naročito:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nanošenje ili pokušaj nanošenja telesne povrede; - izazivanje straha pretnjom ubistva ili nanošenja telesne povrede članu porodice ili njemu bliskom licu - prisiljavanje na seksualne odnose; - navođenje na seksualni odnos ili seksualni odnos sa licem koje nije navršilo 14 godina života ili nemoćnim licem; - ograničavanje slobode kretanja ili komuniciranja sa trećim licem; - vređanje, kao i svako drugo drsko, bezobrazno i zlonamerno ponašanje <p>Prilog br.2: Spisak ustanova i nekih organizacija kojima se dete može obratiti u slučajevima nasilja i ugrožavanja njegovih prava</p> <p>Centar za socijalni rad je državna ustanova koja pruža zaštitu detetu kome je ugroženo bilo koje pravo. Takođe, on ima pravo nadzora nad vršenjem roditeljske dužnosti. Svaka opština ima Centar za socijalni rad u kome radi stručni tim koji čine: socijalni radnik, psiholog, pedagog i pravnik. Centru se neposredno može obratiti svako dete, ali i školski pedagog, psiholog, nastavnik, ... ako mu se dete obrati za pomoć. Centru se za pomoć može obratiti i roditelj deteta ukoliko je dete žrtva nasilja.</p> <p>Savetovalište za brak i porodicu postoji pri nekim centrima za socijalni rad. Dete se može direktno obratiti savetovalištu za pomoć. Anonimnost je zagarantovana.</p> <p>Nevladine organizacije (neke) koje se bore protiv nasilja, štite žrtve i pružaju im pomoć i podršku:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Astra Akcija protiv trgovine ljudima Tel: 011/33-47-817 e-mail: astrasos@sezampro.rs www.astra.org.rs

2. **Savetovalište protiv nasilja u porodici**

Tel: 011/27-69-466

e-mail: savet@eunet.rs

www.savetovaliste.com

3. **Ženski centar Leskovac**

Tel: 016/234-111

4. **Incest trauma centar**

Tel: 011/44-61-332

e-mail: itc@eunet.rs

5. **Dečiji romski centar**

Tel: 011/36-13-450

6. **Centar za devojke Užice**

Tel: 031/515-290 i 031/510-517

e-mail: girlsцен@eunet.rs

7. **Centar za devojke Niš**

Tel: 063/8616-859

e-mail: centric-nis@bankerinter.net

8. **Udruženje žena i majki „ANNA“
Novi Pazar**

Akcija protiv trgovine ljudima

Tel: 063/8334-9981

e-mail: uzm.anna@gmail.com

Prilog za nastavnike, br.3:

TEORIJA OKRIVI OKRIVLJENOG

(Ryan , 1976.)

Teorija po kojoj se koreni socijalnih problema smeštaju u onog ko trpi posledice , a ne u karakteristike uslova u kojima se živi.

Tako se problemi objašnjavaju/ rešavaju bez menjanja uslova koji ga i stvaraju.

Jako je zastupljena i često se koristi nesvesno.

KORACI:

- **DEFINIŠU SE PROBLEM I POPULACIJA KOJA JE NJIM POGOĐENA**
(npr. Romska deca su neuspešna u školi i često je napuštaju)
- **UPOREĐUJU SE VREDNOSNI SISTEM, KULTURA I SPECIFIČNA PONAŠANJA POPULACIJE KOJA IMA PROBLEM I KOJA GA NEMA/ često na osnovu stereotipa/**
(npr. Romi cene slobodu, nisu navikli da rade, nije im stalo do obrazovanja, vaspitno su zapušteni)
- **UZROK PROBLEMA SMEŠTA SE U RAZLIČITOSTI KOJE POSTOJE IZMEĐU TE DVE POPULACIJE**
(deca imaju problem zato što njihovim roditeljima nije stalo do toga da se oni školuju – ne uzima se u obzir da su nepismeni, da ne vide

smisao u školovanju svoje dece jer ne mogu da se zaposle, nemaju novac za knjige i odeću)

- **ZAPOČINJU SE AKCIJE KOJE MENJAJU POGOĐENU POPULACIJU, NPR. ODNOSI U PORODICI, IZBACUJU SE NJIHOV JEZIK I KULTURA, OBIČAJI I UČE SE PONAŠANJU KOJE JE KARAKTERISTIČNO ZA ONE KOJI PROBLEM “NEMAJU”**

(upisuju se u specijalne škole da bi im se olakšalo, na roditelje se vrši pritisak da daju decu u škole- a ne vodi se računa o tome da deca ne znaju jezik na kome se školuju)